Lieta Nr.A42463706
Nr.A0515-08/16

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2008.gada 21.novembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese R.Paegle,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „CARS LIMITED" (turpmāk arī – pieteicēja) iesniegto pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2006.gada 9.jūnija lēmuma Nr.3.1/15969 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 21.februārī Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID vai atbildētājs) ģenerāldirektora vietnieka vietas izpildītājs nosūtījis pieprasījumu Nr.20.2/346 AS „Hansabanka" par SIA „CARS LIMITED" norēķinu operāciju apturēšanu; pieprasījums pamatots ar likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta otrās daļas 4.punktu un Kredītiestāžu likuma 65.panta pirmo daļu *(lietas 55.lapa)*.

[2] Uzskatot 2006.gada 21.februāra pieprasījumu par nepamatotu, pieteicēja 2006.gada 14.martā iesniedza sūdzību. Sūdzībā pieteicēja norādījusi, ka nav saprotams par kāda administratīvā pārkāpuma izdarīšanu uzsākta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā. Bez tam, pieteicējai neticis paziņots VID pieņemtais lēmums, līdz ar to pieteicējai nav iespējas iepazīties ar lēmuma pamatojumu *(lietas 8.lapa)*.

[3] 2006.gada 10.aprīlī VID ģenerāldirektora vietnieka vietas izpildītājs, izskatot pieteicējas iesniegto sūdzību, atzinis, ka 2006.gada 21.februāra pieprasījums Nr.20.2/346 ir pamatots.

Minētajā lēmumā *(lietas 9. – 10.lapa)* ietverti šādi apsvērumi:

[3.1] VID Muitas kriminālpārvaldē uzsāktas lietvedības administratīvo pārkāpumu lietās: 2006.gada 16.februārī Nr.017-06 par SIA „Tornis" un 2006.gada 23.janvārī Nr.0016-06 par SIA „Norde" preču – četru automašīnu „Hummer H3" uzglabāšanu bez preču pavadzīmēm vai pavaddokumentiem, par ko paredzēta administratīvā atbildība Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) $155.^{1}$ panta

ceturtajā daļā.

[3.2] Lai noskaidrotu apstākļus saistībā ar norādīto automašīnu iegādi un nodokļu nomaksu, administratīvā pārkāpuma lietu ietvaros, pamatojoties uz likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta 1.punkta 5.apakšpunktu uzņēmuma valdes loceklim *A.E.* tika pieprasīts uzrādīt visus dokumentus saistībā ar SIA „CARS LIMITED" automašīnu „Hummer H3" iegādi, kā arī grāmatvedības dokumentus.

[3.3] *A.E.* pieprasītos dokumentus apņēmās iesniegt VID Muitas kriminālpārvaldē līdz 2006.gada 27.janvārim plkst.15:00, taču līdz lēmuma pieņemšanas dienai visi pieprasītie dokumenti nodokļu administrācijai netika iesniegti. Minētā iemesla dēļ 2006.gada 21.februārī kredītiestādei tika nosūtīts pieprasījums par SIA „CARS LIMITED" norēķinu operāciju apturēšanu.

[3.4] Atbildētājs norādījis, ka pieprasījums netiks atcelts līdz brīdim, kad SIA „CARS LIMITED" amatpersona izpildīs VID likumīgās prasības. VID Rīgas reģionālajai iestādei nosūtīta informācija izvērtēšanai par SIA „CARS LIMITED" saimnieciskās darbības likumību.

[4] Nepiekrītot arī VID ģenerāldirektora vietnieka vietas izpildītāja 2006.gada 10.aprīļa lēmumam, 2006.gada 2.maijā pieteicēja vērsās ar sūdzību pie VID ģenerāldirektora. Sūdzībā norādīts, ka 2006.gada 21.februārī un 6.martā *A.E.* ieradies VID Muitas kriminālpārvaldē un vēlējies iesniegt pieprasītos grāmatvedības dokumentus, bet VID amatpersonas bijušas aizņemtas. Tādējādi pieprasītie dokumenti tikuši iesniegti tikai 2006.gada 21.aprīlī *(lietas 11. – 12.lapa)*.

[5] 2006.gada 9.jūnijā atbildētājs pieņēmis lēmumu Nr.3.1/15969 „Par sūdzības izskatīšanu" (turpmāk – pārsūdzētais Lēmums; *lietas 46. – 50.lapa*), kurā ietverti šādi argumenti:

[5.1] 2006.gada 21.februārī AS „Hansabanka" nosūtīts pieprasījums Nr.20.2/346 (turpmāk – pieprasījums) par pieteicējas norēķinu operāciju apturēšanu.

[5.2] Atsaucoties uz likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta pirmās daļas 3.punktu, atbildētājs norāda, ka 2006.gada 24.janvārī pieteicējai tika pieprasīts līdz 2006.gada 27.janvārim iesniegt VID Muitas kriminālpārvaldē uzņēmuma grāmatvedības uzskaites dokumentus, kā arī dokumentus, kas saistīti ar automašīnu „Hummer H3" iegādi.

[5.3] Minētās prasības pieteicēja daļēji izpildījusi tikai 2006.gada 21.aprīlī. Tādējādi, iesniedzot tikai daļu no pieprasītajiem dokumentiem, tas ir, iesniedzot vienīgi dokumentus, kas attiecas uz automašīnu „Hummer H3" iegādi, pieteicēja nav izpildījusi likumā „Par nodokļiem un nodevām" pirmās daļas 11.punktā noteikto nodokļu maksātāja pienākumu iesniegt nodokļu administrācijai pieprasītos dokumentus.

[5.4] VID ģenerāldirektora vietnieka vietas izpildītājs, konstatējot,

ka pieteicēja nav izpildījusi VID ierēdņu prasības par dokumentu iesniegšanu, tādējādi neizpildot likumā „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 11.punktā noteikto nodokļu maksātāja pienākumu, bija tiesīgs saskaņā ar likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta otrās daļas 4.punktu un Kredītiestāžu likuma 65.panta pirmo daļu nosūtīt kredītiestādei pieprasījumu par uzņēmuma norēķinu konta operāciju apturēšanu.

[5.5] Neizpildot VID ierēdņu prasības par dokumentu iesniegšanu, pieteicēja būtiski apgrūtina VID veikt likumā „Par nodokļiem un nodevām" 18.panta 2.punktā noteikto pienākumu kontrolēt nodokļu (nodevu) aprēķināšanas un maksāšanas pareizību, kā rezultātā var tikt nodarīti būtiski zaudējumi valsts budžetam. Tā kā valsts budžets tiek izmantots visas sabiedrības interesēs, pieteicējas tiesību aizskārums, apturot uzņēmuma norēķinu operācijas, ir samērojams ar sabiedrības interešu ieguvumu.

[5.6] Atbildētājs arī ņēmis vērā to, ka par pieteicējas un SIA „Balta Auto" darbībām, kas saistītas ar automašīnu „Hummer H3" iegādi, 2006.gada 14.aprīlī VID Muitas kriminālpārvaldē uzsākts kriminālprocess par kontrabandu, ja tā izdarīta lielā apmērā; kā arī par izvairīšanos no nodokļu vai tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas vai par ienākumu, peļņas vai citu ar nodokli apliekamo objektu slēpšanu vai samazināšanu, ja ar to nodarīti zaudējumi valstij vai pašvaldībai lielā apmērā.

[5.7] Attiecībā par 2006.gada 10.aprīļa lēmumā kļūdaini ietverto atsauci uz likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta otrās daļas 6.punktu, atbildētājs paskaidrojis, ka sākotnējā administratīvajā aktā piemērotā tiesību norma ir norādīta pareizi. Tādējādi 2006.gada 10.aprīļa lēmumā ieviesusies pārrakstīšanās kļūda.

[6] 2006.gada 12.jūlijā Administratīvajā rajona tiesā (turpmāk – tiesa) saņemts pieteicējas pilnvarotā pārstāvja iesniegtais pieteikums par pārsūdzētā Lēmuma atcelšanu un darbības apturēšanu.

Pieteikums *(lietas 4. – 6.lapa)* pamatots šādi:

[6.1] Lēmums par norēķinu operāciju apturēšanu pieteicējai netika paziņots. Par šāda lēmuma pastāvēšanu pieteicēja uzzinājusi no kredītiestāžu darbiniekiem.

[6.2] Ar administratīvā pārkāpuma protokolu pieteicēja nav tikusi iepazīstināta.

[6.3] Pieteicējas ieskatā lēmums par piespiedu līdzekļa piemērošanu vērtējams kā patstāvīgs administratīvais akts, līdz ar ko tam izvirzāmas visas Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) prasības, tostarp arī 67.panta otrajā daļā noteiktās, ko atbildētājs nav izpildījis.

[7] 2006.gada 21.augustā tiesa nolēma noraidīt pieteicējas lūgumu par administratīvā akta darbības apturēšanu *(lietas 39. – 40.lapa).*

[8] 2006.gada 29.augustā tiesā saņemts atbildētāja rakstveida paskaidrojums *(lietas 42. – 45.lapa)*, kurā norādīts, ka VID pieteikumu neatzīst un lūdz tiesu to noraidīt, atsaucoties uz pārsūdzētajā Lēmumā ietverto pamatojumu.

[9] 2008.gada 6.oktobrī administratīvā lieta tika izskatīta pēc būtības, bet tiesas apspriedes laikā tiesa atzina, ka ir atsākama lietas izskatīšana *(lietas 207. – 209.lapa)*.

2008.gada 5.novembrī tiesā saņemts pieteicējas pārstāvja iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu rakstveida procesā *(lietas 210.lapa)*.

APL 114.panta pirmā daļa cita starp noteic, ka gadījumā, ja lietā esošie dokumenti ir pietiekami un tam rakstveidā piekritis pieteicējs, tiesa var izspriest lietu bez tiesas sēdes (rakstveida procesā).

Tā kā lietā esošie dokumenti ir pietiekami un lietā ir pieteicēja iesniegums, kurā viņš lūdz lietu izskatīt rakstveida procesā, tiesa nolēma izskatīt administratīvo lietu pēc būtības bez tiesas sēdes *(lietas 212.lapa)*.

Motīvu daļa

[10] Izvērtējot lietas materiālus, tiesa atzīst, ka pieteikums ir **daļēji apmierināms.**

[11] Tiesa konstatēja lietā šādus apstākļus:

[11.1] 2006.gada 21.februārī VID ģenerāldirektora vietnieka vietas izpildītājs nosūtījis pieprasījumu Nr.20.2/346 AS „Hansabanka" par uzņēmuma norēķinu operāciju apturēšanu *(lietas 55.lapa)*.

[11.2] Nepiekrītot minētajam VID rīkojumam, pieteicēja 2006.gada 14.martā iesniedza sūdzību VID Muitas kriminālpārvaldes direktoram *(lietas 8.lapa)*.

[11.3] 2006.gada 10.aprīlī VID ģenerāldirektora vietnieka vietas izpildītājs izskatījis pieteicējas iesniegto sūdzību un atzinis, ka 2006.gada 21.februāra pieprasījums Nr.20.2/346 ir pamatots *(lietas 9. – 10.lapa)*.

[11.4] Nepiekrītot arī VID ģenerāldirektora vietnieka vietas izpildītāja 2006.gada 10.aprīļa lēmumam, 2006.gada 2.maijā pieteicēja vērsās ar sūdzību pie VID ģenerāldirektora *(lietas 11. – 12.lapa)*.

[11.5] 2006.gada 9.jūnijā atbildētājs pieņēmis pārsūdzēto Lēmumu, ar kuru sākotnējais lēmums atstāts negrozīts *(lietas 46. – 50.lapa)*.

[12] Tiesa konstatēja, ka ir nepieciešams pārbaudīt, vai pārsūdzētais Lēmums saskaņā ar APL noteikto ir uzskatāms par administratīvo aktu.

Atbilstoši APL 1.panta trešajā daļā cita starp noteiktajam, administratīvais akts ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām,

nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju [..].

No minētā secināms, ka, lai iestādes lēmumu varētu uzskatīt par administratīvo aktu, ir jākonstatē citētajā tiesību normā norādītās administratīvā akta obligātās pazīmes:

- uz āru vērsts tiesību akts;
- izdod iestāde;
- publisko tiesību jomā;
- attiecas uz individuāli noteiktu personu vai personām;
- rada konkrētas tiesiskas sekas.

Iztrūkstot kaut vienai no minētajām pazīmēm, lēmums par administratīvo aktu nav atzīstams.

Izskatāmajā gadījumā atbildētājs ar 2006.gada 21.februāra pieprasījumu liedzis pieteicējai iespēju rīkoties ar sabiedrības naudas līdzekļiem AS „Hansabanka" kontā. Tādējādi ne minētais pieprasījums, ne arī pārsūdzētais lēmums, ar kuru pieprasījums atzīts par tiesisku un pamatotu, pieteicējai nav radījis nekādas tiesiskas sekas.

Līdz ar to secināms, ka izskatāmajā gadījumā VID administratīvo aktu nav izdevis.

VID rīcība pieteicējai radījusi faktiskas sekas, liedzot rīkoties ar savu īpašumu (naudas līdzekļiem AS „Hansabanka" kontā) pēc saviem ieskatiem. Vienlaikus pieteicējai piederošie naudas līdzekļi nav atsavināti.

Saskaņā ar APL 89.panta pirmo daļu (*redakcijā uz pārsūdzētā Lēmuma pieņemšanas dienu*) faktiskā rīcība ir iestādes darbība publisko tiesību jomā jebkurā citādā veidā, nevis izdodot administratīvo aktu, ja privātpersonai uz šo darbību ir tiesības vai tai šīs darbības rezultātā ir radies vai var rasties tiesību vai tiesisko interešu aizskārums.

Izskatāmajā gadījumā atbildētāja pieņemtais lēmums pieteicējai nerada tiesiskas sekas, bet gan faktiskas sekas. Līdz ar to tiesa atzīst, ka būtībā atbildētājs ir veicis faktisko rīcību, un pieteikums tiesā ir iesniegts ar mērķi VID veikto faktisko rīcību (uzņēmuma norēķinu operāciju apturēšana) pārsūdzēt.

Ņemot vērā minēto, tiesa pēc savas iniciatīvas precizēja pieteikumā ietverto prasījumu, proti, pieteikums būtībā ir par atbildētāja veiktās faktiskās rīcības (pieteicējas norēķinu operāciju apturēšana AS „Hansabanka" kontā) atzīšanu par prettiesisku un minētās faktiskās rīcības aizliegšanu *(lietas 207. – 209.lapa).*

[13] Atbildētāja izdotais pieprasījums kredītiestādei ir pamatots ar Kredītiestāžu likuma 65.panta pirmo daļu un Likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta otrās daļas 4.punktu.

Kredītiestāžu likuma 65.panta pirmā daļa noteic, ka apķīlāt juridisko personu naudas līdzekļus un citas vērtības, kas atrodas kredītiestādē, vai uzlikt tām arestu var tikai pamatojoties uz tiesas izsniegtu izpildu

dokumentu, tiesu izpildītāja rīkojumu vai prokurora sankciju, bet šo personu norēķinu operāciju daļēja vai pilnīga apturēšana veicama pēc Valsts ieņēmumu dienesta pieprasījuma.

Likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta otrās daļas 4.punkts noteic, ka VID ģenerāldirektoram un viņa vietniekiem [..] ir tiesības dot finanšu iestādēm un kredītiestādēm obligāti izpildāmus rīkojumus par juridisko un fizisko personu norēķinu operāciju daļēju vai pilnīgu apturēšanu, līdz attiecīgās personas ir pilnīgi norēķinājušās ar budžetu, ja juridiskās un fiziskās personas nav laikā iesniegušas, atsakās iesniegt vai slēpj no nodokļu administrācijas ierēdņiem dokumentus par attiecībām ar budžetu, pretojas vai nepakļaujas nodokļu pārbaudes vai revīzijas (audita) veikšanai, noteiktajā termiņā neizpilda nodokļu administrācijas ierēdņu lēmumus, kā arī ja pārbaudes laikā konstatēta ienākumu slēpšana, nepareiza nodokļu aprēķināšana vai nelikumīgu operāciju veikšana.

Tādējādi, lai izdotu pieprasījumu kredītiestādei par pieteicējas norēķinu operāciju apturēšanu, atbildētājam bija jākonstatē vismaz viens no citētajā tiesību normā norādītajiem apstākļiem.

[14] No pārsūdzētā Lēmuma pamatojuma izriet, ka līdz pat lēmuma pieņemšanas brīdim pieteicēja nebija pilnībā izpildījusi nodokļu administrācijas prasības. VID Muitas kriminālpārvaldē bija uzsākta lietvedība administratīvo pārkāpumu lietās: 2006.gada 16.februārī Nr.017-06 par SIA „Tornis" un 2006.gada 23.janvārī Nr.0016-06 par SIA „Norde" preču – četru automašīnu „Hummer H3" uzglabāšanu bez preču pavadzīmēm vai pavaddokumentiem. Lai noskaidrotu apstākļus saistībā ar norādīto automašīnu iegādi un nodokļu nomaksu, administratīvā pārkāpuma lietu ietvaros, pamatojoties uz likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta 1.punkta 5.apakšpunktu uzņēmuma amatpersonai tika pieprasīts uzrādīt un iesniegt VID visus dokumentus saistībā ar automašīnu „Hummer H3" iegādi, kā arī iesniegt nodokļu administrācijai uzņēmuma grāmatvedības dokumentus. Pieteicējas pārstāvis pieprasītos dokumentus apņēmās iesniegt VID Muitas kriminālpārvaldē līdz 2006.gada 27.janvārim plkst.15:00, taču tas netika izdarīts.

Tiesas sēdes laikā pieteicējas pārstāvis, apstiprināja, ka atbildētājam līdz pārsūdzētā Lēmuma pieņemšanai tika iesniegti dokumenti, kas attiecas uz automašīnu iegādi, taču uzņēmuma grāmatvedības dokumenti tika iesniegti vēlāk. Pieteicējas pārstāvis arī paskaidroja, ka viņam ir iebildumi pret to, ka rīkojums par uzņēmuma norēķinu kontu apturēšanu nav ticis atcelts līdz pat tiesas sēdes dienai, kaut gan visas nodokļu administrācijas prasības jau ir izpildītas un uzņēmumam nav nodokļu maksājumu parādu. Kā apstiprinājumu minētajam apgalvojumam pieteicējas pārstāvis tiesas sēdes laikā iesniedza VID Muitas kriminālpārvaldes 2008.gada 19.septembra izziņu Nr.20.1/2058 par to, ka pieteicēja ir iesniegusi VID

Muitas kriminālpārvaldei visus kriminālprocesā nepieciešamos dokumentus un uz doto brīdi nekāda papildu informācija no pieteicējas nav nepieciešama *(lietas 196.lapa)*; kā arī VID Rīgas reģionālās iestādes izziņu par to, ka uz 2008.gada 30.jūliju pieteicējai nav nodokļu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu parādu *(lietas 197.lapa).*

APL 161.panta otrā daļa citastarp noteic, ka gadījumā, ja viens administratīvā procesa dalībnieks atzīst faktu, uz kuru otrs administratīvā procesa dalībnieks pamato savus prasījumus vai iebildumus, tiesa var atzīt šādu faktu par pierādītu.

Pamatojoties uz citētajā tiesību normā noteikto, tiesa atzīst par pierādītu, ka uz pārsūdzētā Lēmuma pieņemšanas brīdi pastāvēja tiesisks pamats pieteicējas norēķinu operāciju apturēšanai, jo bija konstatējami likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta otrās daļas 4.punktā norādītie apstākļi, proti, pieteicēja nebija noteiktajā termiņā (līdz 2006.gada 27.janvārim) iesniegusi visus pieprasītos dokumentus – VID nebija iesniegti uzņēmuma grāmatvedības dokumenti, ko pieteicējas pārstāvis nenoliedz. Tiesa konstatē, ka pieprasījumu par pieteicējas norēķinu operāciju apturēšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei ir izdevis VID ģenerāldirektora vietnieka vietas izpildītājs. Līdz ar to tiesa atzīst, ka uz pārsūdzētā Lēmuma pieņemšanas brīdi atbildētāja veiktā faktiskā rīcība ir atzīstama par tiesisku, tādēļ norādītajā daļā pieteikums ir noraidāms.

Vienlaikus no pieteicējas pārstāvja iesniegtajiem pierādījumiem ir redzams, ka uz administratīvās lietas izskatīšanas brīdi ir zudis tiesiskais pamats pieteicējas norēķinu operāciju apturēšanai. Neskatoties uz minēto, administratīvā procesa dalībnieki 2008.gada 6.oktobra tiesas sēdes laikā apstiprināja, ka pieteicējas norēķinu operācijas vēl aizvien ir apturētas. Atbildētāja pilnvarotais pārstāvis tiesas sēdē atzina, ka uz lietas izskatīšanas brīdi nodokļu administrācijai vairs nav nekādu pretenziju attiecībā pret pieteicēju, Muitas kriminālpārvalde ir saņēmusi visu nepieciešamo informāciju; un kādēļ uzņēmuma norēķinu operācijas vēl aizvien ir apturētas, VID pilnvarotais pārstāvis nevarēja paskaidrot.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka uz lietas izskatīšanas brīdi vairs nepastāv leģitīms pamats pieteicējas norēķinu operāciju apturēšanai, jo nav konstatējams neviens no likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta otrās daļas 4.punktā norādītajiem apstākļiem, ko atzīst VID pilnvarotais pārstāvis. Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteikums ir apmierināms daļā par atbildētāja veiktās faktiskās rīcības (uzņēmuma norēķinu operāciju apturēšana) aizliegšanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. - 251.pantu, 255.panta otro daļu, 289. - 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

1. **Daļēji apmierināt** SIA „CARS LIMITED” pieteikumu.
2. **Noraidīt** SIA „CARS LIMITED” pieteikumu **daļā** par Valsts ieņēmumu dienesta veiktās faktiskās rīcības (uzņēmuma norēķinu operāciju apturēšana) atzīšanu par prettiesisku uz Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2006.gada 9.jūnija lēmuma Nr.3.1/15969 pieņemšanas brīdi.
3. **Apmierināt** SIA „CARS LIMITED” pieteikumu **daļā** par Valsts ieņēmumu dienesta veiktās faktiskās rīcības (uzņēmuma norēķinu operāciju apturēšana) aizliegšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2008.gada 21.novembrī.

Tiesnese (paraksts) R.Paegle

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnese _____ R.Paegle
Rīgā, 2008.gada 21.novembrī.